

עפ"ת 4016/03/15 - סלים מטאנס נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 4016-03-15 מטאנס נ' מדינת ישראל
בפני כב' השופט אמיר טובי
המערער סלים מטאנס
נגד מדינת ישראל
המשיבה

נוכחים:

ב"כ המערער: עו"ד גב' ס' מארון

ב"כ המשיבה: עו"ד א' אליאל

המערער בעצמו

פסק דין

מהות הערעור

1. בפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (כב' השופט ש' בנג'ו) מיום 4.2.2015 בו מלין המערער על תקופת המאסר בפועל שהוטלה עליו.

כתב האישום

2. כתב האישום שהונח בפני בית משפט קמא ייחס למערער שתי עבירות - נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא ביטוח. בעובדות כתב האישום נאמר כי בתאריך 18.10.2013 נהג המערער ברכב פרטי כשהוא בפסילה. זאת לאחר שבתאריך 17.5.2011 הטיל עליו בית משפט השלום לתעבורה בחיפה פסילה למשך 23 חודשים. המערער לא הפקיד את רישיונו כך שבמועד ביצוע העבירה נשוא עניינינו, עמדה הפסילה בתוקפה.

פסק דינו של בית משפט השלום

3. ביום 1.7.2014 הרשיע בית משפט קמא את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום, וזאת על יסוד הודאתו. בד בבד עם ההרשעה, הורה בית משפט השלום על עריכת תסקיר בעניינו של המערער כמו גם הפנייתו לממונה על עבודות שירות לצורך קבלת חוות דעתו.

4. בגזר דינו הפנה בית משפט קמא לחומרת העבירה של נהיגה בזמן פסילה תוך שציין כי טווח הענישה הנהוג בעבירות מסוג זה נע בין מאסר בפועל למשך 15 יום ועד 20 חודשי מאסר. זאת לצד פסילה לתקופה הנעה בין 6 ועד ל- 60 חודשים.

עוד נקבע כי מדובר במערער יליד 1985 המחזיק רישיון נהיגה משנת 2002 והספיק לצבור לחובתו 23 הרשעות קודמות, מתוכן שלוש הרשעות בגין נהיגה בשכרות. בזמנו, הושת על המערער עונש מאסר מותנה של 6 חודשים לאחר שהורשע בנהיגה בשכרות. עונש זה הוארך על ידי בית המשפט כאשר המערער נדון שוב על נהיגה בשכרות, כך שמדובר במאסר מותנה חב הפעלה. הרישום הפלילי של המערער מחזיק שלוש הרשעות קודמות בעבירות אלימות, רכוש והפרת הוראה חוקית.

5. בית משפט קמא הציב לעצמו את השאלה באם ראוי, נוכח טענות השיקום והתסקיר שהוגש בעניינו של המערער, לחרוג ממתחם העונש ההולם, בשל שיקולי שיקום, וככל שהתשובה לכך חיובית, האם ניתן להסתפק בשליחתו של המערער לעבודות שירות, כפי שהמליץ התסקיר ובניגוד לעמדתו של הממונה על עבודות שירות.

6. בסופו של דבר, הגיע בית משפט קמא למסקנה כי מקרה זה אינו בא בקהלם של המקרים שבהם ראוי לחרוג ממתחם העונש ההולם לטובת שיקום. לעניין זה הפנה לאמור בתסקיר שירות המבחן ולחומרת העבירה ומידת אשמו של המערער. בנוגע לעבודות השירות נקבע כי עונש של מאסר בעבודות שירות אינו עונש ההולם את נסיבות המקרה או את מידת אשמו של המערער.

לפיכך, גזר בית משפט קמא על המערער 10 חודשי מאסר בפועל. בנוסף הפעיל את המאסר המותנה בן 6 חודשים שהושת על המערער, כך שחלקו ירצה באופן חופף וחלקו במצטבר. נקבע כי בסך הכל ירצה המערער 12 חודשי מאסר בפועל. בנוסף גזר בית משפט קמא על המערער 8 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, 36 חודשי פסילה בפועל, תוך הפעלת פסילה מותנית בת 6 חודשים, חלקה בחופף וחלקה במצטבר, כך שסך הכל ירצה המערער 40 חודשי פסילה בפועל. בנוסף, הוטלו על המערער 6 חודשי פסילה למשך 3 שנים וקנס בסך 2,000 ₪ או 20 ימי מאסר תמורתו.

טענות המערער

7. לטענת המערער, שגה בית משפט קמא כאשר התעלם בגזר הדין מנסיבותיו האישיות והמשפחתיות, כפי שבאו לידי ביטוי בטיעוני בא כוחו ובתסקיר שירות המבחן. נאמר כי בגזר דינו התעלם בית משפט

קמא מהנזק הבלתי הפיך שייגרם למערער באם הלה ירצה מאסר מאחורי סורג ובריה לתקופה ממושכת. עוד נטען כי שגה בית משפט קמא כאשר קבע כי לא קיימת תשתית המבטאת סיכוי של ממש לשיקום המערער.

8. המערער הוסיף כי בית משפט קמא התעלם מהמלצת שירות המבחן אשר בחן את מכלול השיקולים, העריך את המסוכנות הנשקפת מהמערער ואת סיכויי שיקומו והמליץ על הטלת עונש מציב גבולות במסגרת מאסר שירוצה בעבודות שירות. בהתייחס לחוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, טען המערער כי בית משפט קמא שגה משייחס משקל לחוות הדעת שהסתמכה על האופן שבו ריצה המערער עבודות שירות בעבר. מדובר בעבודות שירות שריצה המערער בשנת 2008, לפני כ-7 שנים, שאין בהן כדי להשליך על התאמתו כיום, בחלוף זמן כה ניכר. המערער ציין כי בית משפט קמא הפנה אמנם את הממונה על עבודות שירות לעובדה כי חלף זמן רב מאז ריצה המערער עבודות שירות בעבר, אולם בסופו של דבר, קיבל בית משפט קמא את מסקנת הממונה לפיה המערער אינו מתאים לריצוי עונשו בעבודות שירות.

9. בהתייחס לחומרת העבירה, טען המערער כי הגם שאינו מקל ראש בחומרת המעשים בהם הורשע, אך מנסיבות ביצוע העבירה לא עולה כל חומרה יתרה שכן להתנהגות זו לא נלוותה כל התנהגות עבריינית נוספת ולא בוצעו עבירות נלוות. לא זו בלבד, אלא שהמערער הודה באופן מיידי בביצוע העבירה, נטל לגביה אחריות כנה והביע חרטה על מעשיו.

טענות המשיבה

10. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור תוך שציינה כי העונש שהוטל על המערער הינו עונש מאוזן, הנותן ביטוי לחומרת העבירות בהן הורשע ועברו התעבורתי. נטען כי עונש המאסר שהוטל עליו אינו חמור ואף נוטה לקולא, בהתחשב בעובדה כי כנגד המערער היה תלוי ועומד עונש מאסר מותנה בן 6 חודשים חב הפעלה. בהקשר לחומרת העבירה, הפנתה המשיבה לחומרה בה מתייחס בית משפט העליון לעבירות של נהיגה בזמן פסילה שהטיל עונשי מאסר ממושכים גם מקום שמדובר בהרשעה ראשונה בעבירה של נהיגה בזמן פסילה.

11. המשיבה ציינה עוד כי מעיון ברישום התעבורתי של המערער עולה כי לחובתו הרשעות רבות המלמדות על כך שאין לו מורא מהחוק, והתנהגותו בכביש ואף מחוצה לו מסוכנת באופן המצדיק ענישה מרתיעה בדמות מאסר ממושך בפועל.

דין והכרעה

12. אין ספק כי העבירה בה הורשע המערער חמורה ומבטאת זלזול ברשויות החוק ובסדרי שלטון ומשפט.

בנוסף, טומנת בחובה עבירה זו סיכון לביטחונם של הנוסעים ברכב ולהולכי הרגל כאחד. בע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' אבו לבן (8.5.2007) נאמר:

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; ומבטא זלזול בצווים של בית משפט; ומוכיח כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב".

יחד עם זאת, דומה כי בית משפט קמא החמיר יתר על המידה עם המערער באופן המצדיק הקלה מסויימת בעונש המאסר שנגזר עליו.

13. תסקיר שירות המבחן מיום 25.11.14 פירט בהרחבה את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער. מהתסקיר עולה כי למערער 3 הרשעות קודמות בפלילים נוסף לעברו התעבורתי. קצין המבחן התרשם כי מדובר במי שגדל והתפתח במסגרת משפחתית מורכבת, התמודד ונחשף לקשיים פיזיים ונפשיים שנבעו בחלקם מבעיה רפואית ממנה סבל. בשנות התבגרותו, לאחר שמצבו השתפר, סיגל המערער לעצמו אורח חיים מרדני בחיפושיו אחר קבוצת שייכות אותה מצא בקרב נוער שוליים. נאמר כי המערער גילה תובנה ומודעות מסויימת לגבי דפוסיו הבעייתיים והצורך בהליך שיקומי מסודר ומשמעותי. עם זאת, הביע המערער התנגדות להשתלב במסגרת טיפולית אינטנסיבית. לאור זאת, ומבלי להתעלם מנסיבותיו, נוכח מצבו ההתמכרותי, מעורבותו הקודמת בפלילים ובעבירות תעבורה, וקשייו להתגייסות להליך טיפולי, המליץ שירות המבחן על הטלת ענישה מוחשית, קונקרטית ומציבת גבולות במסגרת של מאסר שירוצה בעבודות שירות.

14. המערער הופנה, כאמור, גם לממונה על עבודות שירות לצורך קבלת חוות דעת בעניינו. בחוות דעתו מיום 20.11.14 קבע הממונה כי המערער אינו ניתן להשמה בעבודות שירות. זאת לאור העובדה שבעבר נגזר עליו מאסר בעבודות שירות ותפקודו לא היה תקין. נאמר כי המערער נעדר רבות מהעבודה, נערכו לו מספר רב של שיחות בירור בהן הוזהר אולם הוא המשיך בתפקוד לקוי, הועבר בין מספר מקומות עבודה ובכל פעם חזר מחדש על התנהגותו.

ביום 11.12.14 הורה בית משפט קמא לממונה על עבודות שירות לבחון מחדש את עמדתו, תוך דגש על העובדה כי עמדתו השלילית נבעה עקב ביצוע לקוי מצד המערער של עבודות שירות שהוטלו עליו בשנת 2008, לפני כ-6 שנים.

בחוות דעת מיום 17.12.14, אשר ניתנה בעקבות אותה החלטה, ציין הממונה כי בחן את חוות דעתו שוב בעין רב ובצורה מקצועית וכי מבחינת כלל הנתונים עולה כי אין מנוס מלהסתמך על תפקודו של המערער במאסר הקודם. לאור זאת נקבע כי המערער אינו ניתן להשמה בעבודות שירות.

בית משפט קמא קבע בסופו של דבר כי בנסיבות המקרה אינו סבור כי עונש של מאסר בעבודות שירות הוא עונש ההולם את הנסיבות שבפניו ותואם את מידת אשמו של הנאשם.

15. לטעמי, צדק בית משפט קמא משלא הטיל על המערער עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, בייחוד נוכח העובדה שהיה תלוי ועומד מעל ראשו עונש מאסר מותנה חב הפעלה בן 6 חודשים. אילו גזר בית משפט קמא על המערער מאסר בעבודות שירות, משמעות הדבר שהיה מפעיל את העונש המותנה במלואו בחופף לעונש בגין התיק שבפניו, ובנסיבות העניין לא נכון היה לעשות כן. יחד עם זאת יוער כי מאחר ובית משפט סבר שנסיבות המקרה ומידת אשמתו של המערער אינם הולמים הטלת עונש שירוצה בעבודות שירות, ראוי היה להימנע מהפניית המערער לממונה על עבודות שירות, לא כל שכן להורות לממונה כי יבחן את חוות דעתו בשנית.

16. על אף האמור, בשים לב לעובדה שמדובר בהרשעה ראשונה בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, סבורני כי העונש שהוטל על המערער חמור מדי. לא נעלמה מעיני העובדה שלחובת המערער הרשעות תעבורתיות בעבירות חמורות של נהיגה בשכרות. יחד עם זאת, ניתן היה לאור מקבץ הנסיבות, להסתפק בתקופת מאסרקצרה יותר בת 6 חודשי מאסר בפועל.

17. אשר על כן, אני מקבל את הערעור ומורה כי תחת 10 חודשי מאסר בפועל, יירצה המערער 6 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, אני מפעיל את המאסר המותנה בן 6 חודשים מתיק 11764-07-10 שהוטל על המערער בגזר דין מיום 17.5.11 בבית משפט לתעבורה בחיפה, באופן שמחצית התקופה תהיה בחופף ומחציתה במצטבר. בסך הכל ירצה המערער 9 חודשי מאסר בפועל.

18. יתר רכיבי גזר הדין שהוטלו על המערער בגזר דינו של בית משפט קמא יעמדו בעינם.

המערער יתייצב לתחילת ריצוי עונש המאסר ביום 19.4.2015 שעה 9:00 בבית המעצר קישון כשברשותו תעודת זהות.

ניתן היום, י' ניסן תשע"ה, 30 מרץ 2015, בנוכחות הצדדים.